

การพัฒนาแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิด สุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ*

Development of Chat Model in Computer-Supported Collaborative Learning Based on Dialogue Concept to Enhance Innovative Behavior for Public Health Alliance

Received: October 24, 2018

Revised: December 25, 2018

Accepted: December 25, 2018

รติกร เพมบริดจ์ (Ratikorn Pembridge)**

จันทวีร์ คล้ายสังข์ (Jintavee Khlaisang)***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อพัฒนาแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา โดยการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา แยกออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ (1) การเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมของภาคีเครือข่ายสุขภาพก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง (2) การศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา ที่ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคีเครือข่ายสุขภาพในโครงการหลักสูตร TRC e-learning สนับสนุนโดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยมี 2 เครื่องมือ ได้แก่ (1) แบบวัดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง และ (2) แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Repeated Measured ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของปริญญาโทระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

This article is part of M.Ed. Dissertation, Program in Educational Technology and Communications

** นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

The author is a student of Master of Education Program in Technology and Communication, Chulalongkorn University. ,Email: ratikorn.p@student.chula.ac.th, โทรศัพท์ 085-8028823

*** อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Dr. In Faculty of Education, Chulalongkorn University.

ผลการวิจัยพบว่า (1) รูปแบบการสนทนาที่พัฒนาขึ้นมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการทำความรู้จักสร้างความคุ้นเคย 2) ขั้นการใช้ความชำนาญในการสนทนาด้วยทรัพยากร 3) ขั้นการรับสิ่งสะท้อนการสนทนา และ 4) ขั้นการสนทนาแนวคิดสู่การปฏิบัติ และ (2) ผลการทดลองใช้รูปแบบการสนทนาภาคีเครือข่ายสุขภาพพบว่า คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมระหว่างการทดลอง ($\bar{X} = 3.24$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.80$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.68$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.80$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.68$) สูงกว่าระหว่างการทดลอง ($\bar{X} = 3.24$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการสนทนา สุนทรียสนทนา พฤติกรรมเชิงนวัตกรรม

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop a chat model in computer-supported collaborative learning; and 2) to study the effect of the use of the chat model in computer-supported collaborative learning in order to enhance innovative behavior for Public Health Alliance. The results of the study were divided into 2 issues, namely, the comparison of the innovative behavior of the Public Health Alliance participants between before and after the experiment, and the study of the samples' opinions on the learning style which show different approaches on innovative behavior. The sample group comprised 30 persons of the health network partner in the TRC e-learning program sponsored by the Tobacco Control Research and Knowledge Management Center. The research instruments were (1) measurement of innovative behaviors before and during the experiment, and (2) questionnaire on learning based on dialogue concept. The Statistics employed for analysis were Repeated Measured ANOVA with the significant determination of .05 point.

The findings can be summarized as follows: (1) there are 4 steps in developing the chat model, namely, 1) the commencement of the dialogue in order to create familiarity, 2) the skill in continuing the dialogue by using resources, 3) the reflection of the dialogue and 4) the realization of the idea into practice; and (2) the results of the experiment using the Health Networking Chat Group model showed that total score of innovative behavior during experiment ($\bar{X} = 3.24$) was significantly higher than the one before the experiment ($\bar{X} = 1.80$) by .05 point. The overall innovative behavior after the experiment ($\bar{X} = 3.68$) was significantly higher than the one before the experiment ($\bar{X} = 1.80$) by .05 point. The overall innovative behavior after the experiment ($\bar{X} = 3.68$) is significantly higher than the one during experiment ($\bar{X} = 3.24$) by .05 point.

Keywords: Chat Model, Dialogue Concept, Innovative Behavior

บทนำ

แนวคิดสนทนาสนทนา (Dialogue) เป็นกระบวนการที่มีจุดสำคัญเน้นเรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ ที่เรียกว่า เป็นการเริ่มต้นบทสนทนาโดยทั่วไป คือ พูดคุยเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เสนอแนวความคิด วิธีการแก้ไข ปัญหา สนทนาสนทนาเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่องค์กรบริหารงานนำไปใช้ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกลุ่มหรือฝ่ายต่างๆ ใช้ในการสานเสวนาซึ่งเป็นการเปิดใจพูดคุยระดมสมองเพื่อการสร้างความคิดไอเดียใหม่ มีประสิทธิภาพในการลดความไม่เข้าใจรับฟังซึ่งกันและกัน ส่งเสริมสร้างความปรารถนาดีต่อกันในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สนทนาสนทนาไปใช้ได้ดีในการเรียนรู้จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านสุขภาพให้มีการเสนอความคิดอันเป็นประโยชน์ต่อองค์กรในการพัฒนา (ศรีเทียน ศรีศิริรัตน์, 2557; สุจิตรา ธนานันท์, 2552)

ในการขับเคลื่อนหน่วยงานให้ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายสิ่งที่สำคัญคือ ศักยภาพของบุคลากรหรือคุณภาพของคนให้มีการคิดร่วมกัน สนับสนุนให้มีการใช้สื่อโซเชียลมีเดียมาใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมีการผลักดันให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ เน้นการสร้างประโยชน์ทางสังคม สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนระดับชุมชน วัฒนธรรม องค์กรและสังคม ด้วยการประยุกต์ใช้ความรู้และบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจเพื่อก่อให้เกิดมูลค่าที่สูงขึ้นตามแผนการพัฒนาประเทศ การขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 ทุกคนต้องร่วมกันขับเคลื่อนนวัตกรรมสร้างสังคมคุณภาพส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจด้านดิจิทัลแก่บุคลากรในองค์กร (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) ส่งเสริมในการพัฒนาหน่วยงานให้สำเร็จถึงเป้าหมายจะต้องมีการเสริมสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรอันนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการสร้างนวัตกรรม ที่เป็นกระบวนการสร้างบุคลากรนวัตกรรม โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพเสริมสร้างองค์ความรู้ให้บุคลากรในองค์กร เพื่อนำประเทศไปสู่ความมั่นคง (Gibbons, 1997) ในองค์กรการทำงาน การสื่อสารมีส่วนสำคัญเข้ามาเกี่ยวข้องกับบริหารจัดการงานในทุกๆระดับทั้งระดับบุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติงานเพื่อสังคม การดำเนินงานตามภารกิจต่างๆ จะต้องเรียนรู้เข้าใจถึงลักษณะของงาน เข้าใจวิวัฒนาการของรูปแบบของการสื่อสารใหม่ๆที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน รู้จักนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทของงาน การติดต่อสื่อสารในการทำงานเป็นการเปิดรับข้อมูลใหม่ ความรู้ใหม่ ประสบการณ์ใหม่แล้วส่งต่อดำเนินการเป็นการสร้างเครือข่ายทางสังคมในการเชื่อมโยงองค์กรและสนับสนุนให้มีการสร้างกระบวนการทางความคิดของกลุ่มบุคลากร ปัจจุบันมีช่องทางการติดต่อสื่อสารที่หลากหลายที่สนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ ระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนรับข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ร่วมกันซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกเข้าถึงง่ายผ่านอินเทอร์เน็ต การเลือกใช้โปรแกรมการสนทนาออนไลน์ที่สนับสนุนเอื้ออำนวยต่อการประสานงานในการพูดคุยโต้ตอบประสานเวลากัน เป็นช่องทางใช้ในการระดมสมองเพื่อให้เกิดไอเดียใหม่ๆ หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ซึ่งหากนำไปประยุกต์กับเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องเพื่อผลักดันความคิดสร้างสรรค์ไปใช้ในทางปฏิบัติภารกิจเพื่อสังคม (Allaymoun and Trausan-Matu, 2016; ศรีทิพย์ บุญแย้ม, 2554)

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรมีการพัฒนากระบวนการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสนทนาสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการคิดเชิงนวัตกรรม เกิดความริเริ่มสิ่งใหม่

รู้จักประยุกต์ใช้ประสบการณ์การทำงานในการสร้างนวัตกรรมต่อยอดงานสู่การปฏิบัติจริง อันนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ
2. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งประกอบด้วย การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ 2) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ และ 3) การนำเสนอรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยในบทความฉบับนี้จะครอบคลุมถึงขั้นที่ 1-2 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) พัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การศึกษา วิเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ รูปแบบการสนทนา คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน แนวคิดสุนทรียสนทนาและพฤติกรรมเชิงนวัตกรรม นำข้อมูลจากสิ่งที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั้งทางทฤษฎีแนวคิด ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบการสนทนาในการจัดการเรียนรู้จากงานวิจัยของ Isaacs William (2008) ที่มีการสร้างแบบจำลองการสนทนา 4 ระดับ (Four-stage Evolutionary-model of a Dialogue) มาพิจารณาและพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการสนทนา

1.2 จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาพัฒนาสร้างแบบสัมภาษณ์โดยกำหนดประเด็นคำถาม เพื่อพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนาแบบสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว นำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านเกี่ยวกับร่างรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์ สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพื่อนำมาพัฒนาตามความคิดเห็นและคำแนะนำให้สมบูรณ์

1.3 เมื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แล้วนำมาพัฒนาเป็นร่างรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพเพื่อพัฒนาและสร้างแบบประเมินรูปแบบการสนทนา

1.4 นำร่างรูปแบบการสนทนาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประเมินรับรองความเหมาะสมขององค์ประกอบแต่ละขั้นตอนของรูปแบบและปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

1.5 นำร่างรูปแบบการสนทนาประเมินรับรองคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา โดยประเมินความเหมาะสมในด้านองค์ประกอบของขั้นตอนของรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ด้านการสอนผู้ใหญ่ และด้านนวัตกรรม รวมจำนวน 5 ท่าน

2) การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ เป็นภาคีเครือข่ายสุขภาพในการควบคุมยาสูบอยู่ในโครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งและพัฒนาขีดความสามารถในการควบคุมยาสูบของประเทศไทย หลักสูตรระบบการศึกษาทางไกล TRC e-learning สนับสนุนโดยศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 30 คน ที่มีศักยภาพในการองค์ความรู้นำไปใช้เปลี่ยนแปลงหรือขยายเครือข่ายการทำงานควบคุมยาสูบให้มีประสิทธิภาพ

2.2 ทดลองใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพกับกลุ่มตัวอย่าง

2.3 วัดพฤติกรรมก่อนเรียนด้วยแบบสอบถามพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวัดระดับการแสดงพฤติกรรม 3 ด้าน ด้านการสร้างความคิด (Idea generation) ด้านการสนับสนุนความคิด (Idea Promotion) ด้านการนำความคิดไปปฏิบัติ (Idea Realization)

2.4 ทดลองใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพกับกลุ่มตัวอย่าง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 45 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างเรียนมีการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการควบคุมยาสูบออนไลน์และทำกิจกรรมส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในการควบคุมยาสูบในโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ ในสัปดาห์ที่ 3 ของการทดลอง ผู้ประสานสังเกตพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมแล้วบันทึกข้อมูลในแบบวัดฉบับเดียวกันกับแบบวัดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมก่อนเรียนในระหว่างจัดฝึกอบรม

2.5 ทดสอบหลังอบรมด้วยแบบวัดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมฉบับเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนอบรม ระหว่างอบรม เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมก่อนและหลังใช้รูปแบบการสนทนาและการศึกษา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมของภาคีเครือข่ายสุขภาพที่มีพื้นฐานพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมที่แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ มี 2 ประเภทดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลเบื้องต้นของการพัฒนารูปแบบการสนทนาควรมีองค์ประกอบและขั้นตอนอย่างไร 2) แบบประเมินรูปแบบการสนทนา มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Scale)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมใช้ก่อนทดลองระหว่างทดลอง และหลังทดลอง ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นโดยสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลแนวทางแบบประเมินพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมพัฒนาข้อคำถามและดัดแปลงจาก วสันต์ สุทธาวาส (2558) และ Lukes and Stephan (2017) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผลด้านการสร้างนวัตกรรม ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านเทคโนโลยีการศึกษาในองค์กร 2) แบบสอบถามความคิดเห็นการเรียนด้วยรูปแบบการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย

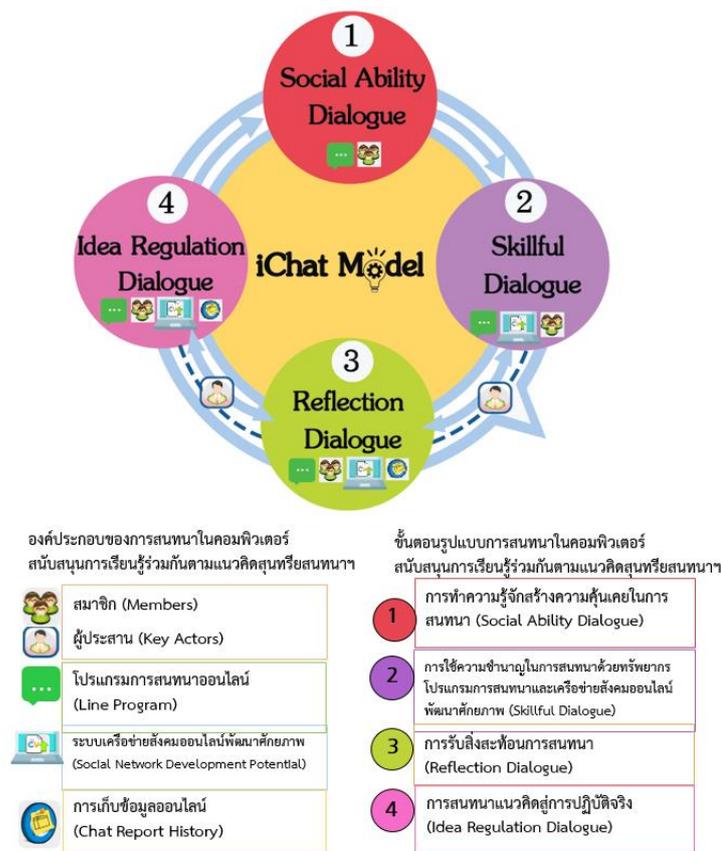
ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลความแตกต่างเฉลี่ยของพฤติกรรมด้านนวัตกรรมของสมาชิกก่อนอบรม ระหว่างอบรม และหลังอบรม ด้วยสถิติ Repeated Measured ANOVA โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสนทนาของกลุ่มตัวอย่างจากการให้คะแนนประเมินค่า 5 ระดับ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 หลักการของรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ ประกอบด้วยรายละเอียด 2 ส่วนคือ องค์ประกอบของรูปแบบฯ และขั้นตอนของรูปแบบฯ โดยแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 องค์ประกอบและขั้นตอนของรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ

1.2 องค์ประกอบของรูปแบบการสนทนาฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบด้านสมาชิก (Members) มี 2 ส่วน คือ (1) สมาชิก คือ ผู้มีบทบาทในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้ความร่วมมือในการทำงานเครื่องมือทางเทคโนโลยีตามกระบวนการ สมาชิกยอมรับมีการแสดงความคิดเห็นเสนอไอเดียและยินดีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับบุคคลอื่นในโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ และ (2) ผู้ประสาน (Key Actors) คือ สมาชิกในกลุ่มการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการใช้งานโปรแกรมการสนทนาออนไลน์เป็นประจำและมีความถี่ โดยเคยผ่านการอบรมความรู้ที่เกี่ยวกับด้านการเรียนทางไกลและการใช้งานทางเทคโนโลยีมาแล้ว เป็นผู้มีความชำนาญในการสนทนา โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนในวงสนทนาในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มย่อย ช่วยนำสมาชิกในการเสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการแสดงผลพฤติกรรมในกลุ่มสนทนา

2. องค์ประกอบด้านโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ (Line Program) คือ เครื่องมือหนึ่งของคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันแบบผสมผสานเวลาใช้เพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ช่วยในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิด นำเสนอไอเดียใหม่ๆ ส่งต่อข้อมูลไปสู่การปฏิบัติผ่านช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในลักษณะเวลาเดียวกันต่างสถานที่ ด้วยการส่งข้อความโต้ตอบกันทันที

คุณสมบัติเด่นของโปรแกรมการสนทนาออนไลน์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) การแชทโต้ตอบกันด้วยข้อความ อักษรและรูปภาพ (2) การแชทสนทนาด้วยเสียงหรือวิดีโอคอล (3) การแชทเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการรับส่ง ไฟล์เอกสาร

3. องค์ประกอบด้านระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์พัฒนาศักยภาพ (Social Network Development Potential) คือ การใช้งานเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยให้ผู้ใช้งานได้ทำงานร่วมกันมีการบูรณาการสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้การเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ระบบการจัดการเรียนรู้ เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการจัดอบรมพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายสุขภาพเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ในด้านการ ควบคุมยาสูบให้กับสมาชิก เป็นการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อแลกเปลี่ยนแบ่งปันความรู้และการสื่อสารเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ในลักษณะเชื่อมโยงความคิดผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ ซึ่งมีการใช้งาน เครื่องมือผสมผสานเวลาและไม่ผสมผสานเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน เน้นสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการ เรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

4. องค์ประกอบด้านการเก็บข้อมูลออนไลน์ (Report Chat History) คือ การเก็บร่องรอยออนไลน์ ในห้องสนทนา มีการเก็บข้อมูลการแสดงออกของพฤติกรรมด้านนวัตกรรมของสมาชิกจากกระบวนการสนทนา กลุ่มย่อยระหว่างการฝึกอบรมโดยให้ผู้ประสานประจำกลุ่มสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมการเสนอแนวคิดของแต่ละ บุคคลจากกระบวนการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพและบันทึกข้อมูล หลังจากฝึกอบรมมีการสรุปข้อมูลวิเคราะห์ ประเด็นการสนทนาในกลุ่มการสนทนาว่าอยู่ในระดับใดด้วยแบบวัดพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมรายบุคคลและประเมิน วิธีการสร้างใจในการใช้เครื่องมือมิติต่างๆ ของโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ที่นำไปสนับสนุนช่วยให้เกิดการสร้าง ความคิด การสร้างไอเดียใหม่มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือในห้องสนทนาเพื่อการสนับสนุนความคิดของสมาชิกกลุ่มซึ่ง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สมาชิกที่มีบริบทที่หลากหลายได้รวมกลุ่มกันและรวบรวมข้อมูลจากการสนทนา กำหนดทิศทาง นำความคิดที่ได้ไปสู่การปฏิบัติจริงกับบริบทการทำงาน

1.3 ขั้นตอนของรูปแบบการสนทนาฯ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน โดยมีดังนี้

1. การทำความรู้จักสร้างความคุ้นเคยในการสนทนา (Social Ability Dialogue) คือ การสร้าง ความสัมพันธ์ประยุกต์ใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีในการสื่อสารในการสนทนา โดยการจัดตั้งกลุ่มไลน์เพื่อรวบรวม สมาชิกเพื่อเป็นช่องทางในการสนทนาแชทโต้ตอบกันในลักษณะของการส่งข้อความ รูปภาพ หรือการสนทนาเสียง การทำความรู้จักแนะนำตัวถามหาประสบการณ์ที่ดีที่สุด การอธิบายแนวทางการจัดกิจกรรมและชี้แจงทำข้อตกลง ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรม โดยสมาชิกสนทนาในขั้นนี้ เป็นการเริ่มต้นเข้าห้องสนทนาในขั้นนี้ยังไว้ตัว เกรงใจกัน ยังไม่มีใครแสดงอะไรที่นอกเหนือความคาดหวังของกลุ่ม ซึ่ง (วิศิษฐ์ วัชรวิญญู, 2548) เรียกว่า สภาวะแห่งความสุขภาพ

2. การใช้ความชำนาญในการสนทนาด้วยทรัพยากรโปรแกรมการสนทนาและเครือข่ายสังคม ออนไลน์พัฒนาศักยภาพ (Skillful Dialogue) คือ การเรียนรู้ทักษะต่างๆ ของการสนทนา เป็นช่วงที่สมาชิกในกลุ่ม สนทนาแล้วแสดงความคิดเห็นจากมุมมองของตนออกมาความแตกต่างของความคิดเริ่มเปิดเผย เกิดการแตกออกทาง ความคิดจากสิ่งที่ปิดกั้น มีการเรียนรู้พีเจอาร์มีติต่างๆ ของการใช้งานเครื่องมือโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ มีผู้ ประสานประจำกลุ่มดำเนินการเป็นตัวแทนนำกลุ่มดำเนินกิจกรรมในการสร้างนวัตกรรมในวงสนทนา มีหน้าที่ดูแล กระตุ้นการสนทนายาระหว่างการดำเนินกิจกรรมกลุ่มสนทนา สมาชิกเรียนรู้เนื้อหาวิชาการควบคุมยาสูบในระบบ

เครือข่ายสังคมออนไลน์พัฒนาศักยภาพควบคู่ไปด้วยเพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาคิดพัฒนาต่อยอดกับประเด็นศึกษานวัตกรรม การตั้งคำถามเชิงบวกของสิ่งที่เราให้ความสนใจ สมาชิกสนใจเรื่อง “การสร้างนวัตกรรมกับงานด้านควบคุมยาสูบ” เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การทำงานอันนำไปสู่การสนับสนุนแนวคิดให้สำเร็จ การผสมผสานประสบการณ์ที่ได้มาสานต่อเป็นความฝันหรือวิสัยทัศน์กับบริบทการทำงาน สมาชิกร่วมกันคิดหาวิธีการใหม่ สมาชิกสามารถถ่ายทอดกระบวนการที่สำเร็จส่งผลดีที่เป็นรูปธรรมสู่การวางแผนสนับสนุนและลงมือทำ

3. การรับฟังสะท้อนการสนทนา (Reflection Dialogue) คือ สมาชิกในกลุ่มสนทนาเริ่มตั้งคำถามและค้นหาคำตอบด้วยกัน เป็นภาวะที่ทุกคนอยากรู้อยากเห็น ในระดับนี้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยการแสดงความคิดเห็นของทุกคนจะสะท้อนกลับไปกลับมาภายในกลุ่ม สมาชิกมีการตั้งคำถาม สมาชิกได้มีการเรียนรู้เพิ่มเติมในทุกสัปดาห์เกี่ยวกับพีเจเอ็มดีต่างๆ ในโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ เพื่อตั้งจุดกระตุ้นให้กลุ่มสมาชิกร่วมสนับสนุนและได้รับการเรียนรู้ใหม่ๆ ร่วมกัน เพื่อลดเหตุการณ์ความเจ็บของคนที่อาจเกิดขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้ การพูดคุยเรื่องราวดีๆ ที่ชอบทำในชีวิตประจำวัน เช่น การควบคุมดูแลสุขภาพ การแสดงความห่วงใยคนทำงาน มีการแชร์ไลฟ์สไตล์ในแต่ละพื้นที่ของช่วงเย็นวันศุกร์หรือกิจกรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นการแลกเปลี่ยนเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มแสดงพฤติกรรมออกมาพร้อมสนทนากัน

4. การสนทนาแนวคิดสู่การปฏิบัติจริง (Idea Regulation Dialogue) คือ เกิดสภาวะการไหลลื่นของความคิดภายในกลุ่มสนทนาซึ่งเป็นภาวะพิเศษที่ทุกคนสร้างสรรค์ร่วมกัน ในระดับนี้แต่ละคนจะรู้สึกว่าคุณสมบัติของตัวเองคือความคิดของกลุ่ม และความคิดของกลุ่มเป็นความคิดของตน การเห็นสิ่งที่ดีในแต่ละบุคคลเกิดเป็นความสัมพันธ์ระดับกลุ่ม ทำให้เกิดความคิดที่เป็นหนึ่งเดียวจากการคิดสร้างสรรค์ร่วมกันและเกิดข้อค้นพบที่จะนำไปปรับใช้กับตัวเองและองค์กรสุขภาพ เป็นภาวะแห่งความสุขยิ่งของการสนทนา

1.4 ผลคะแนนค่าเฉลี่ยจากผู้เชี่ยวชาญในแบบประเมินรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ (1) ภาพรวมของรูปแบบฯ (2) องค์ประกอบของรูปแบบฯ (3) ขั้นตอนการสนทนาตามรูปแบบฯ (4) การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบฯ และ (5) การใช้งานรูปแบบฯ โดยมีรายละเอียดผลการประเมินตอนต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

รูปแบบการสนทนา	\bar{X}	S.D.
องค์ประกอบ	4.07	0.70
ขั้นตอนการสนทนา	3.92	0.88
การจัดการเรียนรู้	4.24	0.54
การใช้งาน	4.08	0.88
ภาพรวม	4.22	0.69

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยจากผู้เชี่ยวชาญในแบบประเมินรูปแบบการสนทนา

จากการประเมินการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ พบว่า ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ในรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.24 รองลงมา การใช้งานค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 และขั้นตอนการสนทนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 3.92

1. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ

1.1 ผลการใช้รูปแบบการสนทนาฯ โดยมีรายละเอียดผลการประเมินคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมรายด้านและโดยรวม ก่อนทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง หลังการใช้รูปแบบการสนทนา ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2

พฤติกรรมเชิงนวัตกรรม	ก่อนการทดลอง			ระหว่างทดลอง			หลังการทดลอง		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การสร้างความคิด	2.02	0.33	น้อย	3.30	0.68	ปานกลาง	3.84	0.50	ดีมาก
การสนับสนุนความคิด	1.72	0.13	น้อย	3.27	0.69	ปานกลาง	3.87	0.46	ดีมาก
การนำความคิดไปปฏิบัติ	1.65	0.15	น้อย	3.14	0.65	ปานกลาง	3.32	0.69	ปานกลาง
โดยรวม	1.80	0.18	น้อย	3.24	0.65	ปานกลาง	3.68	0.48	ดีมาก

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมรายด้านและโดยรวม ก่อนการทดลอง ระหว่างทดลองและหลังการทดลองการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.80, S.D.=0.18$) ในระหว่างการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.24, S.D.=0.65$) และหลังการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.68, S.D.=0.48$)

ในรายด้านพบว่า **ด้านการสร้างความคิด** กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.02, S.D.=0.33$) ในระหว่างการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30, S.D.=0.68$) และหลังการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.84, S.D.=0.50$) **ด้านการสนับสนุนความคิด** กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.72, S.D.=0.13$) ในระหว่างการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27, S.D.=0.69$) และหลังการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=3.87, S.D.=0.46$) **ด้านการนำความคิดไปปฏิบัติ** กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้ก่อนการทดลองอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.65, S.D.=0.15$) ในระหว่างการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.14, S.D.=0.65$) และหลังการทดลอง มีพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32, S.D.=0.69$)

1.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมก่อนการทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลองใช้รูปแบบการสนทนา ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ภายในกลุ่ม	53.079	1	53.079	450.568	.000*
ความคลาดเคลื่อน	3.416	29	.118		
ระหว่างกลุ่ม	758.835	1	758.835	2426.098	.000*
ความคลาดเคลื่อน	9.071	29	9.071		

*p-value < 0.05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมก่อนการทดลอง ระหว่างทดลอง และ หลังทดลอง โดยใช้สถิติ One-Way Repeated Measures ANOVA

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมก่อนการทดลอง ระหว่างทดลอง และหลังทดลอง โดยใช้สถิติ One-Way Repeated Measures ANOVA พบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่างระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) ผลการทดสอบมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

1.3 ผลแสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวม ที่ช่วงเวลาต่างกันเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 4

การทดสอบ	\bar{X}	ผลต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวม		
		ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
		1.80	3.24	3.68
ก่อนการทดลอง	1.80	-	1.44 (.000)*	1.88 (.000)*
ระหว่างการทดลอง	3.24	-	-	.44 (.002)*
หลังการทดลอง	3.68	-	-	-

*p-value < 0.05

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรม โดยรวมที่ช่วงเวลาต่างกันเป็นรายคู่

จากตารางที่ 4 พบว่า คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมระหว่างการทดลอง ($\bar{X} = 3.24$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.80$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.68$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($\bar{X} = 1.80$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คะแนนพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมโดยรวมหลังการทดลอง ($\bar{X} = 3.68$) สูงกว่าระหว่างการทดลอง ($\bar{X} = 3.24$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1.4 ผลการแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการเรียนตามรูปแบบการสนทนาปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 5

ความคิดเห็นต่อการเรียนตามรูปแบบการสนทนา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การสร้างความคุ้นเคยในการสนทนา	4.25	0.60	มาก
การใช้ทรัพยากรโปรแกรมสนทนา	4.07	0.63	มาก
อื่น ๆ	3.99	0.70	มาก
โดยรวม	4.10	0.59	มาก

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อการเรียนตามรูปแบบการสนทนา

1.5 ผลการประเมินรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ารูปแบบการสนทนา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) โดยมีรายละเอียดผลการประเมินในด้านต่างๆ ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 6

การประเมินรูปแบบการสนทนาในแต่ละด้าน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
หลักการ	4.70	0.45	มากที่สุด
องค์ประกอบ	4.48	0.76	มาก
ขั้นตอน	4.75	0.43	มากที่สุด
การนำไปใช้	4.60	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.60	0.55	มากที่สุด

ตารางที่ 6 ผลการประเมินรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการเรียนตามรูปแบบการสนทนาโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.59) ในรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมากที่สุดต่อการเรียนตามรูปแบบการสนทนาทุกด้านโดยด้านการสร้างความคุ้นเคยในการสนทนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.60) รองลงมา

ด้านการใช้ทรัพยากรโปรแกรมสนทนา ($\bar{X}=4.07, S.D.=0.63$) และด้านอื่น ๆ ($\bar{X}=3.99, S.D.=0.77$) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด จากรูปแบบการสนทนาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ด้านองค์ประกอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเบื้องต้น ต้องมีการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปอีก

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ มีข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการสนทนาเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรม ดังนี้

ผลจากการวิจัยที่พบว่าการจัดกิจกรรมการสนทนาของภาคีเครือข่ายสุขภาพในการทำงานเพื่อควบคุมยาสูบนั้น ภาพรวมของกลุ่มสนทนาตามแนวคิดสุนทรียสนทนา คือ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาได้ในระยะเวลาหนึ่ง การใช้กระบวนการตามรูปแบบ 4 ขั้นตอนมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นก่อให้เกิดความเปิดกว้างขึ้นทางความคิด โดยกลุ่มสนทนาส่วนใหญ่จะชื่นชอบขั้นตอนการทำความเข้าใจและการแนะนำการใช้เทคโนโลยีที่สะดวกง่ายทำให้เกิดความสนใจและติดตามบริบทของตนเองการรับสิ่งสะท้อนเป็นการร่วมคิดและแก้ไขปัญหา ส่วนขั้นสนับสนุนสู่การปฏิบัติจริงจำเป็นต้องมีผู้บริหารหรือหน่วยงานมาสนับสนุนผลักดันให้เกิดผลต่อไป ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของไชน์ ลุคส์ และสตีเฟน (Schein, 1993; Lukes and Stephan, 2017) ที่ศึกษาถึงวัฒนธรรมการสนทนาและการเรียนรู้ในองค์กร กลุ่มการสนทนาสามารถเข้าใจสาระสำคัญอย่างเพียงพอเมื่อเริ่มต้นการสนทนา กุญแจสำคัญของกระบวนการสนทนา คือการเชื่อมโยงบทสนทนาเข้ากับประสบการณ์อื่น ๆ ที่ทำให้การสื่อสารมีความสอดคล้องกัน อาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมโยงบทสนทนาด้วยการฝึกความรู้เพื่ออธิบายข้อโต้แย้งและการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ออกมาจากตัวผู้สนทนาเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องใช้ในการพัฒนาและค้นหาระดมแนวคิดใหม่ ๆ ถ้าบทสนทนานั้นเป็นประโยชน์ต่อองค์กรจะเห็นได้ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด

ด้วยปัจจุบันประเทศไทย 4.0 เน้นให้ผู้เรียนสร้างนวัตกรรมในสังคมโลกเน้นในเรื่องของการสร้างนวัตกรรมเช่นกัน ดังนั้นการออกแบบพัฒนารูปแบบการสนทนาการพัฒนารูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ โดยรูปแบบดังกล่าวได้นำแนวคิด 4 หลักการ (1) แนวคิดเรื่องรูปแบบของการสนทนาซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมในบทบาทการทำงาน กลุ่มหรือองค์กร ให้มีการแสดงออกการนำเสนอความคิดประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือโปรแกรมการสนทนาออนไลน์ (Line Program) ในการสื่อสารกลุ่มสนทนา เรียนรู้เนื้อหาวิชาการ ในเครือข่ายสังคมออนไลน์หรือคอร์สแวร์ มีการกำหนดประเด็นในการสนทนาเพื่อสร้างนวัตกรรม นำเสนอความคิดผลงานประสบการณ์เดิมเสนอไอเดียหรือข้อค้นพบใหม่ร่วมกัน และวางแผนผลักดันแนวคิดสู่การปฏิบัติจริงในบทบาทการทำงาน (2) แนวคิดเรื่องคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกัน เนื่องจากเป็นการทำงานเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยให้ผู้ใช้งานได้ทำงานร่วมกันมีการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ามาเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ มีการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้คอร์สแวร์และการดำเนินกิจกรรมร่วมกันที่หลากหลายทั้งแบบผสมผสานและไม่ผสมผสาน จำแนกได้เป็น 5 ประเภท กล่าวได้แก่ การเรียนที่ผู้เรียนติดต่อสื่อสารพูดคุยกันในห้องสนทนา การปรึกษาหารือเพื่อแสดงความ

คิดเห็นระหว่างดำเนินกิจกรรม การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศนำเสนอเรื่องราว การค้นคว้าข้อมูลในแหล่งรวบรวมสารานุกรมออนไลน์ การมีปฏิสัมพันธ์ในการโต้ตอบอย่างเป็นทางการด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเมื่อประกอบกับ (3) แนวคิดสุนทรียสนทนาซึ่งเป็นกระบวนการระดมความคิดพัฒนาศักยภาพร่วมกัน ด้วยการเริ่มต้นบทสนทนาทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นการสื่อสารที่มีความเป็นอิสระแบ่งปันความคิดความเข้าใจกัน และเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม ใช้ในการพูดคุย ระดมสมอง สร้างความคิดไอเดียใหม่ ที่เป็นประโยชน์ การจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนาแบ่งเป็น 4 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การทำความรู้จักสร้าง ความคุ้นเคยในการ ช่วงที่ 2 การใช้ความชำนาญในการสนทนามีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเทคโนโลยี สารสนเทศในองค์กร ช่วงที่ 3 การรับสิ่งสะท้อนการสนทนาแบ่งปันความคิด เปิดใจรับฟังข้อเสนอแนะและ ข้อคิดเห็น ช่วงที่ 4 การสนทนาแนวคิดสู่การปฏิบัติจริงเพื่อประเมินสถานการณ์สู่การพัฒนา โดยจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า แนวคิดทั้ง 3 นี้เมื่อนำมาจัดกระบวนการผสมผสานกันจะทำให้เกิด พฤติกรรมเชิงนวัตกรรม ในระดับบุคคลหรือกลุ่มองค์ให้มีศักยภาพการสร้างความคิดเบื้องต้นและการประยุกต์ในแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน ซึ่งส่วนสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมประกอบไปด้วย 3 ด้าน (1) ด้านการสร้างความคิด (Idea Generation) เป็นการแสดงออกถึงการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระบวนการคิด การนำเสนอความคิด (2) ด้านการสนับสนุนความคิด (Idea Promotion) เป็นการผลักดันความคิดเกิดแนวทาง จัดกิจกรรมทางสังคม (3) ด้านการนำความคิดไปปฏิบัติ (Idea Realization) เป็นการแสดงพฤติกรรมมีส่วนร่วมในทำงานยอมรับกระบวนการทางนวัตกรรม รู้จักประยุกต์ใช้งานทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องนำความคิด สร้างสรรค์ไปใช้ปฏิบัติในบทบาทการทำงาน

ผลการใช้รูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาเพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพ ที่พัฒนาขึ้นเพื่อ พบว่า สมาชิกเมื่อได้รับการฝึกอบรม ตามกระบวนการรูปแบบการสนทนาในคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้ร่วมกันตามแนวคิดสุนทรียสนทนาฯ ที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมทั้ง 3 ด้าน นั้น (1) ด้านการสร้างความคิด สมาชิกสามารถสร้างความคิดใหม่ มีไอเดีย หลากหลายในการสร้างนวัตกรรมกับงานควบคุมยาสูบ (2) ด้านการสนับสนุนความคิด สมาชิกสามารถผลักดันวิธีการ ที่คิดค้นในกลุ่มได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Schein (1993) และ Lukes and Stephan (2017) ที่ศึกษาถึงวัฒนธรรมการสนทนาและการเรียนรู้ในองค์กร กลุ่มการสนทนาสามารถเข้าใจ สารสำคัญอย่างเพียงพอเมื่อเริ่มต้นการสนทนา คุณค่าสำคัญของกระบวนการสนทนา คือการเชื่อมโยง บทสนทนาเข้ากับประสบการณ์อื่น ๆ ที่ทำให้การสื่อสารมีความสอดคล้องกัน อาจมีการจัดกิจกรรมเพื่อ เชื่อมโยงบทสนทนาการฝึกความรู้เพื่ออธิบายข้อโต้แย้งและการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ ออกมาจากตัวผู้สนทนาเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องใช้ในการพัฒนาและค้นหาแนวความคิดใหม่ ๆ ถ้าบท สนทนานั้นเป็นประโยชน์ต่อองค์กรจะเห็นได้ว่าทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด และ (3) ด้านการนำความคิดไปปฏิบัติ สมาชิกส่วนใหญ่ยังพบปัญหาและอุปสรรคเรื่องการประสานผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มี อำนาจตัดสินใจในการดำเนินการตามแนวทางความคิดหรือข้อค้นพบจึงทำได้เพียงหาแนวทางและประยุกต์ใช้ ความคิดที่หลายหลายในบริบทที่ตนเองพึงกระทำได้ร่วมกัน สิ่งสำคัญในการก่อให้เกิดการไว้วางใจและการมีส่วนร่วม ในการนำเสนอความคิด คือ การจัดพื้นที่ในวงสนทนาโดยในปัจจุบันสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมสนทนาออนไลน์

(Line Program) เข้ามาช่วยจัดพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดความเป็นกันเอง ความคุ้นเคยไว้ใจซึ่งกันและกัน การรับฟังความคิดเห็นและของกลุ่มการสนทนา โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นใหม่ๆ ของผู้อื่นที่แตกต่างจากตัวเรา จะทำให้เกิดการเติบโตของความคิด การใช้ประโยชน์ในการแก้ข้อความ ภาพ หรือเสียง หรือใช้ฟีเจอร์ต่างๆ เช่น การแชร์ โลกชิ้นการทำงานในหลากหลายพื้นที่ของประเทศไทย การใช้โพสต์รีเลย์นำเสนอผลงานในกลุ่มสนทนาเป็นการเชื่อมโยงทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายจนกลายเป็นการเสนอความคิดและข้อค้นพบใหม่ร่วมกัน ทำให้เกิดวิธีการนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมคือ การหลุดออกจากความคิดเดิมๆ จะนำไปสู่การพัฒนาและต่อยอดสู่การปฏิบัติในที่สุด ดังปรากฏในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 นวัตกรรมในการนำเสนองานควบคุมยาสูบประยุกต์ใช้โซเชียลมีเดีย

ผลจากงานวิจัยเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมพบว่า สมาชิกสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมในงานควบคุมยาสูบที่ได้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ เช่น การสร้างแนวคิดการรวมกลุ่มแบบสัญญาไม่มีชื่อ เพื่อรวบรวมเงินสำหรับผู้ที่ตั้งใจจะนำเงินไปซื้อบุหรี่มาสูบให้นำเงินจำนวนนั้นมาฝากไว้กับคนดูแลในกลุ่มและใครไม่สามารถทำได้หรือแอบสูบบุหรี่จะถูกปรับ เมื่อครบ 1 ปีนำปีสภาวะมาตรวจถ้าไม่พบสารนิโคติน ก็จะสามารถนำเงินที่ฝากไว้ในกลุ่มกลับออกไปได้พร้อมดอกเบี้ยที่เกิดจากค่าปรับของคนที่ไม่สูบบุหรี่ หรือ การนำบุหรี่มาผูกกับความเชื่อทางศาสนา โดยให้มีการสาบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนเชื่อถือ และให้ภริยา บุตร หรือคนสนิทเป็นพยาน และให้คอยช่วยตรวจสอบ หรือวิธีการติดตั้งกล้องจับผิดผู้ที่ฝ่าฝืนกระทำผิดสูบบุหรี่ในที่ห้ามสูบ เช่น โรงพยาบาล สถานศึกษา มีการเพิ่มบทลงโทษให้แก่บุคลากรที่สมควรเป็นตัวอย่างด้วย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำแนวคิดการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับภาคีเครือข่ายสุขภาพที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทการทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำคู่มือในการส่งเสริมพฤติกรรมเชิงนวัตกรรมสำหรับหน่วยงานหรือองค์กร โดยศึกษาจากในประเทศและต่างประเทศเพื่อเป็นกรณีศึกษานำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยในยุคปัจจุบัน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยการสร้างนวัตกรรมให้หลากหลายทางวิชาชีพ ในเรื่องของการนำความคิดที่ได้สู่การปฏิบัติเนื่องจากในกรณีศึกษานี้มีเพียง นักวิชาการ ครูอาจารย์ และพยาบาลวิชาชีพเท่านั้น อาจจะต้องศึกษาถึงผู้บริหารหรือผู้มีส่วนสำคัญที่สามารถผลักดันแนวคิดสู่การปฏิบัติทำให้นวัตกรรมที่ได้สามารถนำไปใช้ในวงกว้างขึ้น

Reference

- Allaymoun, M. H., & Trausan-Matu, S. (2016). Analysis of collaboration in CSCL chat using rhetorical schemas. In Information and Communication Systems (ICICS). 2016 7th International Conference on (pp. 39-44). IEEE.
- Gibbons, A. (1997). Innovation and the Developing System of Knowledge Production. University of Sussex
- Isaacs, W. (2008). Dialogue: The art of thinking together. Crown Business.
- Lukes, M., & Stephan, U. (2017). Measuring employee innovation: a review of existing scales and the development of the innovative behavior and innovation support inventories across cultures. International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research, 23(1), 136-158.
- Schein, E. H. (1993). On dialogue, culture, and organizational learning. Organizational dynamics, 22(2), 40-51.
- Sithian T.(2014). sunthariya sonthana : sang san panya ton : The Creation of Human Wisdom . warasan phayaban sat lae sukkhaphap (Journal of Nursing Science and Health) , samsipchet (sam) , nungrojsamsipsong - 139.
- Sujitra T.(2012). kanphatthana sapphayakon manut . phimpha khrang thi 7. Krung Thep : khana rat pra satsana sat sathaban bandit phatthana borihan sat .
- Trithip B.(2011). patchai choeng sahet phahu radap thi mi 'itthiphon to phruttkam sang nawattakam radap bukkhon lae radap klum ngan phua sang nawattakam phalittaphan nai borisat 'ekkachon khong Thai . wittayaniphon parinya dutsadi bandit . Mahawitthayalai Sinakharinwirot .
- Visit W.(2005). Sunthorn yi sonthana . krung thep : suan ngoen mi ma .
- Wasan S. & Phithak S.(2015). khwampen nawatkon thangkhan suksakhan phunthan nai phak rat : kansuksa thritsadi thanrak . Veridian E - Journal chabap manutsayasat sangkhommasat lae sinlapa paet (Phrutsaphakhom Singhakhom) : songrojpaetsip 'et - 300.

